

УДК 336.225:004

*М. В. Болдуєв,**д. держ. упр., професор, НУ "Запорізька політехніка"**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8889-6555>**О. В. Болдуєва,**д. е. н., доцент, Запорізький національний університет**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5267-1816>**О. Г. Лищенко,**к. е. н., доцент, НУ "Запорізька політехніка"**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9211-9567>**О. П. Зоря,**к. с. н., доцент, Національний Університет "Запорізька політехніка"**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6247-0145>**В. М. Помулева,**старший викладач кафедри обліку та фінансів,**Національний університет "Запорізька політехніка"**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2908-6712>*

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.9.131

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ

M. Bolduiev,

Doctor of Public Administration, Professor, National University "Zaporizhzhia Polytechnic"

O. Bolduieva,

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Zaporizhzhia National University

O. Lyshchenko,

PhD in Economics, Associate Professor, National University "Zaporizhzhia Polytechnic"

O. Zorya,

PhD in Sociology, Associate Professor, National University "Zaporizhzhia Polytechnic"

V. Pomulieva,

Senior Lecturer of the Department of Accounting and Finance,

National University "Zaporizhzhia polytechnic"

DIGITAL TRANSFORMATION OF TAX CONTROL AND ADMINISTRATION BASED ON THE DEVELOPMENT OF INFORMATION SYSTEMS AND TECHNOLOGIES OF THE TAX SYSTEM

У статті обґрунтовано, що в процесі цифровізації економіки традиційні підходи до здійснення податкового контролю поступово трансформуються в інтегровані, аналітичні та превентивні моделі, орієнтовані на своєчасне виявлення податкових ризиків і підвищення результативності управлінських рішень. Визначено, що сучасний податковий контроль дедалі тісніше інтегрується з процесами податкового адміністрування, а ключову роль у цій трансформації відіграють інформаційні системи, автоматизація процедур, аналітика даних і електронні сервіси.

У результаті дослідження встановлено, що впровадження цифрових технологій у сферу оподаткування сприяє підвищенню ефективності діяльності податкових органів, зміцненню податкової дисципліни, удосконаленню адміністрування податків і покращенню взаємодії між державою та платниками податків. Наголошено на необхідності комплексної інтеграції інформаційних систем у єдину модель податкового контролю та адміністрування з метою забезпечення безперервного моніторингу, аналітичної підтримки прийняття рішень і своєчасного реагування на податкові ризики.

The article examines the theoretical foundations of the transformation of tax control and tax administration under the influence of information systems and digital technologies. The relevance of the topic is due to the fact that, in the context of the digitalization of the economy, traditional approaches to tax control—primarily based on audits and formal supervisory procedures—no longer fully meet modern requirements for efficiency, timeliness, and analytical capacity. This necessitates a rethinking of the role of tax control within the system of tax administration, as well as the development of new approaches to its implementation.

The study generalizes modern scientific approaches to the interpretation of the essence of tax control and tax administration, and identifies the main directions of their development in the context of digital transformation. It is substantiated that modern tax control is increasingly integrated with tax administration processes and is acquiring a continuous, analytical, and preventive character. Particular attention is paid to the role of information systems, automation of tax procedures, electronic services, data analytics, and risk-based mechanisms in enhancing the effectiveness of control activities.

The results of the study show that the implementation of digital technologies in the field of taxation contributes to increasing the efficiency of tax authorities, strengthening tax discipline, reducing administrative costs, and improving interaction between the state and taxpayers. It is proven that the use of information systems in tax control and administration creates a basis for timely identification of tax risks, improvement of monitoring of tax processes, and making more informed managerial decisions.

The practical significance of the obtained results lies in the possibility of their use for further improvement of the theoretical and methodological foundations of the digitalization of the tax sphere and for substantiating the directions of modernization of tax control and administration. Prospects for further research are related to the development of models for integrating modern information technologies into the activities of tax authorities, adapting international experience to national conditions, and assessing the impact of digital solutions on the effectiveness of the tax system.

Ключові слова: податковий контроль, податкове адміністрування, податкова система, цифровізація, інформаційні системи, цифрові технології, податкові органи, податкові ризики, автоматизація, аналітика даних, електронні сервіси.

Key words: tax control, tax administration, tax system, digitalization, information systems, digital technologies, tax authorities, tax risks, automation, data analytics, electronic services.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасний етап розвитку податкових систем характеризується глибокою цифровою трансформацією, що зумовлює необхідність переосмислення традиційних підходів до податкового контролю та адміністрування. Класичні моделі, орієнтовані переважно на постфактум перевірки та формальні процедури контролю, поступо-

во втрачають ефективність в умовах зростання обсягів даних, ускладнення фінансових операцій і цифровізації економічної діяльності. Водночас активне впровадження інформаційних систем, аналітичних платформ, автоматизованих алгоритмів обробки даних та ризик-орієнтованих підходів формує нову парадигму податкового контролю, що інтегрується у систему податкового адміністрування та базується на принципах превентивності, прозорості та аналітичності. Це актуалізує проблему визначення сутності та ролі податкового контро-

лю в умовах цифрової економіки, а також виявлення напрямів його трансформації під впливом інформаційних технологій.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз сучасних наукових досліджень свідчить про посилення уваги до проблем податкового контролю та адміністрування в умовах цифрової трансформації економіки. У працях міжнародних організацій і науковців обґрунтовується перехід від традиційних форм контролю до цифрових моделей, заснованих на автоматизації податкових процедур, використанні інформаційних систем, аналітики даних та ризик-орієнтованих підходів. У цьому контексті податковий контроль дедалі більше інтегрується у систему податкового адміністрування та набуває безперервного, аналітичного і превентивного характеру. Водночас у наукових публікаціях недостатньо висвітлено питання комплексної інтеграції інформаційних систем і цифрових технологій у єдину модель податкового контролю та адміністрування. Це зумовлює необхідність подальшого дослідження теоретичних засад і практичних напрямів трансформації податкового контролю під впливом цифровізації.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є узагальнення теоретичних підходів до розкриття сутності податкового контролю та податкового адміністрування як складових податкової системи, обґрунтування особливостей їх трансформації в умовах розвитку інформаційних систем і цифрових технологій, а також визначення ключових напрямів підвищення ефективності функціонування податкових органів у цифровому середовищі.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У вітчизняній науковій літературі відсутній єдиний підхід до трактування сутності податкового контролю, що зумовлено багатогранністю цього явища, його міждисциплінарним характером, а також різними акцентами дослідників на окремих функціональних, правових, організаційних та управлінських характеристиках. Податковий контроль одночасно розглядається як складова системи державного фінансового контролю, як елемент податкового адміністрування, як інструмент реалізації фіскальної політики та як механізм забезпечення економічної безпеки держави, що обумовлює різноманітність підходів до його визначення.

Одним із базових у вітчизняній науковій традиції є інституційно-правовий підхід до визначення податкового контролю, у межах якого він розглядається передусім як діяльність спеціально уповноважених державних органів, врегульована нормами податкового законодавства. Представники цього підходу акцентують увагу на суб'єктному складі контрольних відносин, їх нормативно-правовому забезпеченні, а також на владному характері контрольних повноважень держави у сфері оподаткування.

Зокрема, у працях таких учених, як Кучерявенко М.П., Мельник М.І., Маринів Н.А., податковий контроль трактується як складова державного фінансового контролю, що реалізується через діяльність контролюючих органів у межах наданих їм законом повноважень [7, 8, 9]. У цьому контексті ключовими ознаками податкового контролю виступають його правова регламентованість, інституційна визначеність та спрямованість на забезпечення дотримання податкового законодавства.

Поряд із інституційно-правовим підходом у вітчизняній науковій літературі широко представлений функціонально-цільовий підхід, у межах якого сутність податкового контролю розкривається через його призначення, завдання та результати впливу на податкові правовідносини. На відміну від попереднього підходу, де акцент робиться на суб'єктах і правових засадах контрольної діяльності, у цьому випадку першочергова увага приділяється тому, для чого саме здійснюється податковий контроль і які цілі він забезпечує.

У межах функціонально-цільового підходу податковий контроль розглядається насамперед через його призначення у забезпеченні дотримання податкового законодавства, повноти та своєчасності виконання податкових зобов'язань, а також у виявленні, попередженні й усуненні податкових правопорушень. Такий підхід простежується, зокрема, у працях Г.В. Дмитренко, яка визначає податковий контроль як особливий вид державного фінансового контролю, спрямований на забезпечення додержання податкового законодавства та попередження податкових правопорушень, а також В.А. Валігури, який акцентує увагу на моніторинговому характері податкового контролю, його превентивній спрямованості та оперативному виявленні порушень [1, 4]. Крім того, у дослідженні А.П. Миколайця наголошено, що мета податкового контролю полягає в організації своєчасних надходжень податкових зобов'язань у повному обсязі відповідно до чинного законодавства, що досягається шляхом запобігання, виявлення і припинення податкових правопорушень [10]. У такому контексті податковий контроль постає не лише як правозастосовний механізм, а і як важливий інструмент реалізації фіскальної функції держави, на чому окремо наголошує О.О. Яковенко [15].

Наступним напрямом наукового осмислення сутності податкового контролю є системно-організаційний підхід, у межах якого він розглядається не лише як діяльність або сукупність заходів, а як цілісна система взаємопов'язаних елементів, що забезпечують реалізацію контрольної функції держави у сфері оподаткування. У цьому підході акцент переноситься з окремих характеристик податкового контролю на його внутрішню структуру, взаємозв'язки між складовими та механізм функціонування.

Зокрема, у працях А.О. Тимошенка податковий контроль розглядається крізь призму системного підходу — як цілісне утворення взаємопов'язаних елементів, до яких належать суб'єкт, об'єкт, предмет і процес податкового контролювання. У цьому контексті податковий контроль постає не лише як сукупність окремих контрольних дій, а як система, що функціонує у взаємозв'

язку своїх елементів, реалізує зворотний зв'язок у державному управлінні та охоплює спостереження, перевірку, аналіз і оцінювання стану виконання податкових зобов'язань [12].

Особливістю даного підходу є також виділення структурних компонентів податкового контролю, серед яких, як правило, визначаються: суб'єкти контролю (контролюючі органи), об'єкти контролю (податкові правовідносини, діяльність платників податків), предмет контролю (правильність нарахування, повнота та своєчасність сплати податків), а також форми і методи контрольної діяльності. Такий підхід дозволяє більш глибоко розкрити механізм реалізації податкового контролю та оцінити його ефективність.

Управлінський підхід до розуміння податкового контролю ґрунтується на його розгляді як складової державного фінансового контролю та інструменту державного управління економікою. У завантажених матеріалах такий підхід найбільш чітко представлений у праці В.Д. Єгарміної, де податковий контроль охарактеризовано як форму зворотного зв'язку між суб'єктом та об'єктом управління, що забезпечує виявлення відхилень, аналіз причин їх виникнення та визначення шляхів їх усунення [5]. Водночас податковий контроль у цьому контексті дає можливість оцінювати ефективність податкової політики, оскільки відображає ступінь добровільного і примусового виконання вимог податкового законодавства та результати функціонування податкового механізму загалом.

У межах управлінського підходу підкреслюється, що результати податкового контролю є важливим джерелом аналітичної інформації, яка використовується для коригування податкової політики, удосконалення механізмів адміністрування податків та підвищення ефективності взаємодії між державою і платниками податків. Таким чином, податковий контроль розглядається як елемент управлінського циклу, що охоплює планування, організацію, контроль та регулювання.

Водночас обмеження управлінського підходу полягає у певному абстрагуванні від конкретних процедур і форм реалізації податкового контролю, що потребує його поєднання з більш прикладними підходами, зокрема адміністративно-процедурним.

У межах адміністративно-процедурного підходу податковий контроль розглядається як система організаційних заходів і процедур, спрямованих на забезпечення виконання податкових зобов'язань, що включають облік платників податків, інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів, проведення податкових перевірок, моніторинг господарських операцій, а також застосування сучасних інструментів контролю. Такий підхід простежується, зокрема, у працях Пухальського В.В., який розглядає податковий контроль як невід'ємну складову податкового адміністрування та підкреслює його тісний зв'язок із розвитком інформаційних технологій і аналітичних інструментів [11].

Особливістю даного підходу є акцент на процедурній визначеності та технологічному забезпеченні податкового контролю. Значна увага приділяється питанням цифровізації, автоматизації контрольних про-

цесів, використанню інформаційних систем, ризик-орієнтованих підходів до відбору платників для перевірок, а також розвитку податкового моніторингу. Це дозволяє підвищити ефективність контрольної діяльності, скоротити адміністративні витрати та забезпечити більш прозору взаємодію між державою і платниками податків.

Таким чином, проведений аналіз наукових підходів до визначення сутності податкового контролю дозволяє констатувати, що у вітчизняній економічній науці він розглядається як складне багатовимірне явище, яке поєднує у собі правову, організаційну, функціональну та управлінську складові. Інституційно-правовий підхід акцентує увагу на нормативній регламентації та діяльності уповноважених органів; функціонально-цільовий — на забезпеченні законності, повноти і своєчасності виконання податкових зобов'язань та досягненні фіскальних результатів; системно-організаційний — на внутрішній структурі та взаємозв'язках елементів податкового контролю; управлінський — на його ролі у реалізації податкової політики та забезпеченні зворотного зв'язку в системі державного управління; адміністративно-процедурний — на конкретних механізмах і технологіях його здійснення в межах податкового адміністрування.

З урахуванням наведеного, а також з метою більш повного відображення змісту, функцій та ролі податкового контролю в сучасних умовах розвитку публічних фінансів, доцільним є формулювання узагальненого визначення, яке поєднує інституційні, правові, функціональні та організаційні характеристики цього явища.

У цьому контексті податковий контроль доцільно визначати як складову публічного фінансового контролю, що становить інституціоналізовану, системну, організаційно й правово врегульовану діяльність уповноважених державних органів, спрямовану на забезпечення законності, повноти та своєчасності виконання податкових зобов'язань усіма учасниками податкових правовідносин, що реалізується через взаємопов'язану систему організаційно-правових форм, методів і засобів контролю та охоплює виявлення, попередження і припинення податкових правопорушень, застосування заходів відповідальності, а також створення умов для забезпечення фіскальної ефективності, економічної безпеки держави й збалансованості публічних фінансів.

У сучасних умовах розвитку публічних фінансів особливого значення набуває визначення принципів податкового контролю як фундаментальних засад його організації та здійснення. Саме принципи формують концептуальну основу контрольної діяльності, визначають її спрямованість, межі та допустимі інструменти впливу на учасників податкових правовідносин. Водночас у чинному податковому законодавстві України відсутня чітка та систематизована регламентація принципів податкового контролю, що зумовлює необхідність їх теоретичного осмислення на основі положень Конституції України, загальних засад податкового законодавства та напрацювань вітчизняної правової доктрини.

У наукових дослідженнях принципи податкового контролю розглядаються як базові, об'єктивно зумов-

лені та імперативні положення, що визначають зміст, організацію та порядок здійснення контрольної діяльності у сфері оподаткування [13]. Водночас значна частина дослідників підкреслює, що система принципів податкового контролю формується під впливом загальноправових засад, зокрема верховенства права, законності, правової визначеності та рівності, які трансформуються з урахуванням специфіки податкових правовідносин [3]. У цьому контексті податковий контроль розглядається не лише як інструмент забезпечення виконання податкових зобов'язань, а і як механізм реалізації балансу публічних і приватних інтересів, що передбачає взаємну відповідальність держави та платника податків.

Таким чином, принципи податкового контролю становлять багаторівневу систему, яка поєднує загальноправові та спеціальні елементи та забезпечує як ефективність контрольної діяльності, так і належний рівень гарантій захисту прав платників податків [2, 14].

Важливою складовою системи принципів податкового контролю є загальноправові принципи, які визначають його правову природу та межі здійснення. Ці принципи мають універсальний характер і поширюються на всі сфери публічно-правових відносин, у тому числі й на податковий контроль, забезпечуючи його відповідність основоположним засадам правової держави.

Насамперед йдеться про принцип верховенства права, який передбачає підпорядкування діяльності контролюючих органів не лише формальним вимогам законодавства, а й загальним засадам справедливості, розумності та правової визначеності. У межах податкового контролю цей принцип означає, що будь-які контрольні заходи повинні здійснюватися з урахуванням балансу публічних і приватних інтересів, а також із дотриманням прав і законних інтересів платників податків [2].

Тісно пов'язаним із цим є принцип правової визначеності, який передбачає чіткість, передбачуваність і стабільність правового регулювання податкових відносин. Його реалізація у сфері податкового контролю означає недопустимість довільного тлумачення норм податкового законодавства, а також необхідність забезпечення прозорості процедур контролю і передбачуваності дій податкових органів для платників податків [2].

Не менш важливим є принцип законності, який вимагає, щоб діяльність органів податкового контролю здійснювалася виключно на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачений законом. У цьому контексті податковий контроль виступає як юридично регламентована діяльність, відхилення від якої може призводити до визнання результатів контрольних заходів неправомірними.

Крім того, у сфері податкового контролю особливого значення набуває принцип рівності всіх платників податків перед законом, який передбачає недопущення дискримінації та забезпечення однакового підходу до всіх суб'єктів господарювання незалежно від їх правового статусу, форми власності чи інших ознак. Це означає, що контрольні процедури мають застосовуватися на засадах об'єктивності та неупередженості.

У сучасних наукових дослідженнях також обґрунтовується принцип балансу публічних і приватних інтересів або взаємної відповідальності держави і платника податків, який передбачає, що реалізація фіскальних інтересів держави не повинна здійснюватися за рахунок необґрунтованого обмеження прав платників податків. У цьому контексті податковий контроль має забезпечувати не лише наповнення бюджету, а й належний рівень правових гарантій для суб'єктів оподаткування [2].

Поряд із загальноправовими засадами у вітчизняній правовій доктрині виокремлюється система спеціальних принципів податкового контролю, які відображають його галузеву специфіку та особливості реалізації у сфері оподаткування. На відміну від загальноправових, ці принципи безпосередньо пов'язані з організацією та здійсненням контрольної діяльності, визначаючи її зміст, форми та межі втручання у діяльність платників податків.

У наукових дослідженнях принципи податкового контролю класифікуються за різними критеріями, проте найбільш поширеним є їх поділ на загальноуправлінські та спеціальні, що дозволяє більш чітко окреслити їх функціональне призначення [10, 13]. При цьому до спеціальних принципів, як правило, відносять ті, що безпосередньо регулюють процедури здійснення податкового контролю.

Одним із ключових спеціальних принципів є презумпція правомірності рішень платника податків, яка передбачає, що у разі неоднозначного трактування норм податкового законодавства рішення має прийматися на користь платника. У сфері податкового контролю цей принцип відіграє важливу роль у забезпеченні справедливості контрольних процедур та обмеженні можливостей для надмірного втручання з боку держави [3].

Важливе значення має також принцип об'єктивності та достовірності податкового контролю, який передбачає всебічне, повне й неупереджене дослідження обставин діяльності платника податків. Реалізація цього принципу вимагає використання достовірних джерел інформації, належного документального підтвердження результатів перевірок та недопущення упереджених висновків.

Окрему групу становлять принципи, пов'язані з ефективністю та економічною доцільністю податкового контролю, відповідно до яких витрати на здійснення контрольних заходів повинні бути співмірними з отриманими результатами. У цьому контексті в науковій літературі також виокремлюється принцип процесуальної економії, який передбачає оптимізацію контрольних процедур і недопущення їх надмірного ускладнення [6, 14].

Не менш важливим є принцип обмеження сфери податкового контролю, який полягає у тому, що контрольна діяльність має здійснюватися виключно щодо виконання обов'язків, передбачених податковим законодавством, без виходу за межі компетенції контролюючих органів. Це забезпечує правову визначеність та запобігає зловживанням з боку держави.

У сучасних умовах розвитку публічних фінансів система податкового контролю зазнає суттєвої трансформації, що зумовлено впливом процесів цифровізації еко-

номіки, глобалізації фінансових потоків та необхідності підвищення ефективності податкового адміністрування. У зв'язку з цим у наукових дослідженнях і міжнародній практиці дедалі більшого значення набувають підходи, орієнтовані на модернізацію контрольної діяльності та її адаптацію до нових умов функціонування економічних систем.

Зокрема, у документах міжнародних організацій, насамперед OECD, наголошується на необхідності переходу від традиційної моделі податкового контролю, що базується переважно на проведенні перевірок, до моделі, орієнтованої на використання цифрових технологій, аналітичних інструментів та обробки великих масивів даних [18, 19, 20]. У цьому контексті податковий контроль інтегрується у процеси податкового адміністрування, набуваючи безперервного та превентивного характеру.

Важливим напрямом трансформації податкового контролю є впровадження ризик-орієнтованого підходу, який передбачає концентрацію контрольних заходів на тих платниках податків, діяльність яких пов'язана з підвищеними ризиками порушення податкового законодавства. Такий підхід дозволяє оптимізувати використання ресурсів контролюючих органів та підвищити результативність контрольної діяльності, одночасно зменшуючи адміністративний тиск на добросовісних платників.

Крім того, у сучасній міжнародній практиці активно розвивається концепція партнерської взаємодії між податковими органами та платниками податків (cooperative compliance), яка ґрунтується на принципах відкритості, довіри та обміну інформацією. У межах цієї концепції податковий контроль набуває не лише карального, а й сервісного характеру, сприяючи формуванню добровільної податкової дисципліни та підвищенню рівня податкової культури.

Водночас у працях зарубіжних дослідників, зокрема Valerie Braithwaite, обґрунтовується доцільність поєднання примусових і стимулюючих механізмів у системі податкового контролю. Такий підхід передбачає застосування диференційованих інструментів впливу залежно від поведінки, настанов і рівня податкової добросовісності платників, поєднуючи заходи примусу з підтримкою, консультуванням і позитивним підкріпленням з метою підвищення податкової дисципліни та загальної ефективності контролю [16, 17, 21].

Отже, сучасний розвиток податкового контролю характеризується переходом до інтегрованої, цифровізованої та ризик-орієнтованої моделі, у межах якої контроль виступає не лише інструментом виявлення порушень, а й механізмом їх попередження, формування податкової дисципліни та забезпечення ефективного функціонування системи публічних фінансів.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Узагальнення результатів дослідження дає підстави стверджувати, що податковий контроль і податкове адміністрування як важливі складові податкової системи зазнають суттєвої трансформації під впливом інформаційних систем і цифрових технологій. Така

трансформація проявляється у переході від традиційних форм перевірок до інтегрованих, аналітично орієнтованих і превентивних моделей управління податковими процесами. Встановлено, що впровадження цифрових інструментів, автоматизованих систем обробки даних, електронних сервісів і ризик-орієнтованих підходів сприяє підвищенню прозорості, ефективності та результативності податкового контролю, удосконаленню податкового адміністрування та формуванню нових механізмів взаємодії між податковими органами і платниками податків. Обґрунтовано, що комплексна інтеграція інформаційних систем у єдину модель податкового контролю та адміністрування створює передумови для безперервного моніторингу, аналітичної підтримки управлінських рішень, своєчасного виявлення податкових ризиків і загального підвищення ефективності функціонування податкової системи.

Література

1. Валігура В.А. Опорний конспект лекцій з дисципліни "Податковий контроль". 95 с. URL: <https://api.dspace.wnu.edu.ua/api/core/bitstreams/d28641e4-f5bf-494a-b3de-904f11bfb143/content> (дата звернення: 18.12.2025).
2. Данієлян С. А. Принципи податкового права в аспекті їх правореалізації в межах процедур податкового контролю. Науковий вісник публічного та приватного права. 2021. Вип. 5 (1). С. 60—63.
3. Данієлян С. А. Принципи податкового права та їхнє значення у забезпеченні послідовного розвитку процедур податкового контролю. Київський часопис права. 2021. № 4. С. 179—184.
4. Дмитренко Г.В. Державний фінансовий контроль в Україні (податковий, казначейський, бюджетний): монографія. Київ: ТОВ "Видавництво "Консультант", 2009. 176 с.
5. Єгарміна В.Д. Податковий контроль: теоретичні засади і практика застосування. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2011. № 1. С. 166—176.
6. Жигаленко О. В. Ефективність податкового контролю в Україні: автореф. дис.. канд. екон. наук. Київ, 2009. 24 с.
7. Кучерявенко Н.П. Податкове право України. Академічний курс: підручник. — К.: Правова єдність, 2008. — 699 с.
8. Маринів Н.А. Податкова перевірка як організаційно-правова форма реалізації податкового контролю: автореф. дис.. канд. юрид. наук: 12.00.07. Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2007. 20 с.
9. Мельник М. І. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності: монографія. Львів, 2015. 330 с.
10. Миколаєць А. П. Податковий контроль: теоретичні засади і практика застосування в умовах реформування економіки України. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2016. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2016_12_16 (дата звернення: 5.02.2026).
11. Пухальський В.В. Теоретичні аспекти податкового контролю. Молодий вчений. 2022. № 1. С. 32—36.

12. Тимошенко А. О. Теоретичні основи формування системи податкового контролю. Формування ринкових відносин в Україні. 2012. № 12. С. 53—56.

13. Товкун Л. В. До питання про принципи податкового контролю. Форум права. 2012. № 3. С. 749—752.

14. Товкун Л. В. Принципи податкового права і податкова політика. Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2013. Вип. 25. С. 150—158.

15. Яковенко О. О. Місце податкового контролю в податковому процесі. Митна справа. 2018. № 2. С. 22—26.

16. Braithwaite V. Responsive regulation and taxation. Law & Policy. 2007. Vol. 29, No. 1. P. 3—30.

17. Braithwaite V., Murphy K., Reinhart M. The threat of taxation: management by responsive regulation. Australian National University, Centre for Tax System Integrity. Working Paper No. 40. 43 p.

18. OECD. Tax administration 3.0 and connecting with natural systems. Paris: OECD Publishing, 2022. URL: https://www.oecd.org/en/publications/tax-administration-3-0-and-connecting-with-natural-systems_53b8dade-en.html (дата звернення: 2.03.2025).

19. OECD. Tax administration 3.0: the digital transformation of tax administration. Paris: OECD Publishing, 2020. URL: https://www.oecd.org/en/publications/tax-administration-3-0-the-digital-transformation-of-tax-administration_ca274cc5-en.html (дата звернення: 14.03.2025).

20. OECD. Technologies for better tax administration: a practical guide for revenue bodies. Paris: OECD Publishing, 2016. URL: https://www.oecd.org/en/publications/technologies-for-better-tax-administration_9789264256439-en.html (дата звернення: 23.03.2025).

21. OECD. The changing tax compliance environment and the role of audit. Paris: OECD Publishing, 2017. URL: https://www.oecd.org/en/publications/the-changing-tax-compliance-environment-and-the-role-of-audit_9789264282186-en.html (дата звернення: 15.03.2025).

References:

1. Valihura, V.A. (2016), "Lecture notes on the discipline "Tax control", available at: <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/d28641e4-f5bf-494a-b3de-904f11bfb143/content> (Accessed 18 December 2025).

2. Daniilian, S.A. (2021), "Principles of tax law in the aspect of their implementation within tax control procedures", *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*, vol. 5 (1), pp. 60—63.

3. Daniilian, S.A. (2021), "Principles of tax law and their importance in ensuring the consistent development of tax control procedures", *Kyivskiy chasopys prava*, vol. 4, pp. 179—184.

4. Dmytrenko, H.V. (2009), *Derzhavnyi finansovyi kontrol v Ukraini (podatkovyi, kaznacheiskiy, biudzhetniy)* [State financial control in Ukraine (tax, treasury, budget)], Konsultant Publishing House, Kyiv, Ukraine.

5. Yeharmina, V.D. (2011), "Tax control: theoretical foundations and practice of application", *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy*, vol. 1, pp. 166—176.

6. Zhyhalenko, O.V. (2009), "Efficiency of tax control in Ukraine", Ph.D. Thesis, Economics, Kyiv, Ukraine.

7. Kucheryavenko, N.P. (2008), *Podatkove pravo Ukrainy. Akademichnyi kurs* [Tax Law of Ukraine. Academic Course], Pravova yednist, Kyiv, Ukraine.

8. Maryniv, N.A. (2007), "Tax audit as an organizational and legal form of implementation of tax control", Ph.D. Thesis, 12.00.07, Yaroslav Mudryi National Law Academy of Ukraine, Kharkiv, Ukraine.

9. Melnyk, M.I. (2015), *Podatkovyi kontrol v Ukraini: problemy ta priorityty pidvyshchennia efektyvnosti* [Tax control in Ukraine: problems and priorities for improving efficiency], Lviv, Ukraine.

10. Mykolaets, A.P. (2016), "Tax control: theoretical foundations and practice of application in the context of economic reforms in Ukraine", *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, vol. 12, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2016_12_16 (Accessed 5 February 2026).

11. Pukhalskyi, V.V. (2022), "Theoretical aspects of tax control", *Molodyi vchenyi*, vol. 1, pp. 32—36.

12. Tymoshenko, A.O. (2012), "Theoretical foundations of the formation of the tax control system", *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, vol. 12, pp. 53—56.

13. Tovkun, L.V. (2012), "On the issue of principles of tax control", *Forum prava*, vol. 3, pp. 749—752.

14. Tovkun, L.V. (2013), "Principles of tax law and tax policy", *Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriadyvannia*, vol. 25, pp. 150—158.

15. Yakovenko, O.O. (2018), "The place of tax control in the tax process", *Mytna sprava*, vol. 2, pp. 22—26.

16. Braithwaite, V. (2007), "Responsive regulation and taxation", *Law & Policy*, vol. 29, no. 1, pp. 3—30.

17. Braithwaite, V., Murphy, K. and Reinhart, M. (2005), "The threat of taxation: management by responsive regulation", Australian National University, Centre for Tax System Integrity, Working Paper, vol. 40.

18. OECD (2022), "Tax administration 3.0 and connecting with natural systems", available at: https://www.oecd.org/en/publications/tax-administration-3-0-and-connecting-with-natural-systems_53b8dade-en.html (Accessed 2 March 2026).

19. OECD (2020), "Tax administration 3.0: the digital transformation of tax administration", available at: https://www.oecd.org/en/publications/tax-administration-3-0-the-digital-transformation-of-tax-administration_ca274cc5-en.html (Accessed 14 March 2026).

20. OECD (2016), "Technologies for better tax administration: a practical guide for revenue bodies", available at: https://www.oecd.org/en/publications/technologies-for-better-tax-administration_9789264256439-en.html (Accessed 23 March 2026).

21. OECD (2017), "The changing tax compliance environment and the role of audit", available at: https://www.oecd.org/en/publications/the-changing-tax-compliance-environment-and-the-role-of-audit_9789264282186-en.html (Accessed 15 March 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 20. 04.26

Процеженовано / Revised: 01.05.26

Дата публікації / Published: 12.05.26